

SIGURNOST REGISTRA TRGOVANJA EMISIJAMA

Ova brošura je namijenjena svim korisnicima Registra Unije za trgovanje emisijama i objašnjava sigurnosne mjere sustava. Hrvatska agencija za okoliš i prirodu (HAOP) kao nacionalni administrator hrvatskog dijela Registra Unije te Ministarstvo zaštite okoliša i energetike kao nadležno tijelo za emisije stakleničkih plinova ulažu maksimalne napore kako bi se Registar Unije zaštitio od neautoriziranog korištenja. Vi također imate ulogu u ovom kontinuiranom procesu, a ova brošura će Vam pomoći kako koristiti Registar Unije na siguran način.

Registar trgovanja emisijama CO2

Trgovanje emisijama je mehanizam u zaštiti okoliša namijenjen smanjenju emisija stakleničkih plinova. Njegovo područje primjene se proteže kroz cijelu Europsku Uniju. Postrojenja i zrakoplovne kompanije koje sudjeluju u ovom sustavu moraju svake godine predati količinu emisijskih jedinica koje odgovaraju verificiranoj ukupnoj emisiji u prethodnoj kalendarskoj godini. Svaka fizička ili pravna osoba može trgovati emisijskim jedinicama. Trgovanje se provodi putem Registara Unije u kojem se bilježene emisijske jedinice i u kojem se te jedinice mogu prebacivati na neke druge račune. Od 2012. godine predstavljen je jedinstveni Registar Unije, u kojemu svaka članica EU vodi svoje račune. Hrvatska agencija za okoliš i prirodu administrira hrvatski dio registra. Više informacija o trgovanju emisijama i registru možete naći na web stranici <http://www.haop.hr/hr/tematska-podrucja/zrak-klima-tlo/klimatske-promjene>.

Uvod

Proteklih godina zabilježene su krađe i pokušaji krađe emisijskih jedinica i njihovog korištenja u svrhu prijevare. Agencija zajedno sa Europskom Komisijom čini sve kako bi spriječila takve kriminalne radnje. U ovoj brošuri opisujemo kako spriječiti zlonamjerne pojedince u neovlaštenom korištenju Vašeg računala, a sa svrhom dobivanja pristupa Vašem računu u Registru unije.

Mjere koje bi svi trebali poduzeti

Vrlo je važno da poduzimate sljedeće mjere ako koristite Registar. To su mjere koje ne zahtijevaju puno vremena ili truda, a vrlo su korisne.

Opće mjere

- Ako primite e-mail poslan u ime Agencije, obavezno provjerite da li je Agencija i stvarni pošiljatelj tog e-maila. Kako to provjeriti opisano je kasnije u ovoj brošuri pod naslovom *Verifikacija komunikacije*.
- Ako primijetite bilo što sumnjivo u komunikaciji s Agencijom (bilo putem e-maila, razmjenom dokumenata ili na neki drugi način), kontaktirajte helpdesk Agencije čim je prije moguće ghgregistry.helpdesk@haop.hr ili telefonski: **+385 1 5581 660**.

- Ne koristite nikakve programe koji uključuju online dijeljenje datoteka (npr. BitTorrent). Zlonamjerni pojedinci mogu doći do pristupa Vašem računalu i Vašim podacima preko tih programa.
- Ne koristite *USB stick* na računalu koje koristite za rad sa Registrom ako niste sigurni da je taj *USB stick* siguran. Vaše računalo se vrlo lako može zaraziti virusom putem *USB stick*-a.

Mjere za korištenje mobilnog telefona

- Koristite samo broj Vašeg osobnog mobilnog telefona za prijavu u Registar. Dijeljeni broj mobilnog telefona oslabljuje sigurnost Registra.
- Za primanje SMS kodova savjetujemo da ne koristite *smartphone* ili druge telefone koji imaju pristup Internetu. Takvi telefoni su puno ranjiviji za razne viruse i slične programe nego telefoni bez pristupa Internetu. Što je telefon jednostavniji, to je bolji za ovu svrhu.
- Nikada se ne prijavljujte u Registar preko Vašeg mobilnog telefona. Ako to činite, otvarate mogućnost otkrivanja Vašeg korisničkog imena, zaporke i SMS koda koji ste primili na svoj telefon pojedincima koji bi to mogli zloupotrijebiti.
- Postavite zaporke i PIN-ove kako biste osigurali svoj mobilni uređaj od neovlaštenog korištenja.

Mjere prije prijave u Registar

- Upoznajte se sa sigurnosnim rizicima koje donosi korištenje računala, Interneta i e-maila. Proučite savjete za sigurno korištenje računala. Osigurajte se da je Vaše računalo zaštićeno koliko god je to maksimalno moguće te da ga koristite na najsigurniji mogući način.
- Uvijek vodite računa da računalo koje koristite za prijavu u Registar ima instalirana najnovija ažuriranja za svoj operativni sustav te da ima instaliran antivirusni program koji se redovito ažurira i koji barem jednom tjedno izvršava potpuno skeniranje računala.
- Za pristup Vašem računalu i Registru izaberite jake zaporke (pogledajte cjelinu *Što znači 'jaka zaporka'?*). Ako ne možete zapamtiti zaporke koje koristite, sačuvajte ih u nekom prikladnom programu, npr. *Keepass*¹. Nikad nemojte spremati Vaše zaporke na isto mjesto gdje i korisnička imena. Također, nikad ih nemojte spremati u nezaštićene datoteke na Vašem računalu.
- Nikada nemojte dijeliti svoje korisničko ime, zaporke i SMS kodove s drugima, čak ni sa kolegama, prijateljima, rodbinom ili poslodavcem. Agencija Vas nikada neće tražiti te podatke.

Mjere prilikom prijave i korištenja Registra

- Uvijek se prijavljujte u Registar putem web stranice Agencije. Nikada nemojte otvarati neke druge linkove da biste se prijavili u Registar jer na taj način riskirate da otvorite lažnu stranicu/kopiju Registra te da svoje podatke (korisničko ime, zaporku, SMS kodove) ostavite na njoj.
- Dok ste na stranicama Agencije, EU Login sustava ili Registra Unije, provjerite da li stranica sadrži ispravna obilježja o izvornosti. Objašnjenje kako ovo napraviti možete naći pod naslovom

¹ Ovaj program je pouzdani i široko priznati upravitelj zaporkama.

Više informacija na: <http://keepass.info> .

Verifikacija komunikacije dalje u ovoj brošuri. Ne dozvolite da itko gleda u Vaš ekran dok upisujete svoje korisničko ime i zaporku.

- Prije nego odete od svog računala, uvijek se prvo odjavite te zaključajte svoj operativni sustav kako mu nitko drugi ne bi mogao pristupiti dok ste odsutni.
- Nikada ne uključujte opcije za pamćenje korisničkog imena i/ili zaporke u svom Internet pregledniku.

Verifikacija komunikacije

Agencija i Europska Komisija su poduzeli brojne korake kako bi Vam omogućili da u svakom trenutku možete provjeriti da li su informacije koje čitate i poruke koje zaprimite pouzdane.

Web stranice

Kako biste bili sigurni da radite u Registru na siguran način te da zaprimate prave informacije, savjetujemo Vam da uvijek poduzmete sljedeća dva koraka dok posjećujete naše web stranice:

1. Provjerite Internet adresu (URL) web stranice Agencije, EU Login i Registra. Adrese bi trebale započeti sa:
 - a. <http://www.haop.hr> (stranica Agencije)
 - b. <https://webgate.acceptance.ec.europa.eu/> (stranica EU Login)
 - c. <https://ets-registry.webgate.ec.europa.eu> (stranica Registra).
2. Provjerite digitalne certifikate EU Login i Registra. Postoji nekoliko načina kako to učiniti, ovisno o pregledniku koji koristite. Metode za pojedini preglednik možete naći na sljedećim web stranicama:
 - a. <http://support.mozilla.org/en-US/kb/Site%20Identity%20Button> (**Firefox**)
 - b. <http://support.google.com/chrome/bin/answer.py?hl=en&answer=95617> (**Chrome**)
 - c. <http://windows.microsoft.com/en-GB/windowsvista/When-to-trust-a-website-IE9> (**Internet Explorer**)
 - d. <http://support.apple.com/kb/HT2573> (**Safari**)
 - e. <http://www.opera.com/browser/tutorials/security/guide/> (**Opera**)

Web stranica EU Login	Web stranica Registra
<u>Izdavač certifikata</u> CN = Kaspersky Anti-Virus Personal Root Certificate O = AO Kaspersky Lab	<u>Izdavač certifikata</u> CN = Kaspersky Anti-Virus Personal Root Certificate O = AO Kaspersky Lab
<u>Subjekt certifikata</u> CN = *.ec.europa.eu O = European Commission L = Brussels S = Belgium C = BE	<u>Subjekt certifikata</u> CN = ets-registry.webgate.ec.europa.eu O = European Commission L = Brussels S = Belgium C = BE

U tablici iznad naći ćete točne podatke o certifikatima korištenima za navedene web stranice. Ako informacije koje pronađete u svom pregledniku odgovaraju ovome možete pretpostaviti da ste na pravoj

web stranici. Ako pak informacije koje pronađete u svom web pregledniku ne odgovaraju podacima u tablici, ne biste smjeli vjerovati stranici na kojoj se nalazite te nipošto ne nastavljajte rad na njoj (ne smijete se niti prijaviti na takve stranice). Ako se nađete na web stranicama za koje uočite ovakve nepravilnosti, hitno to javite korisničkoj podršci Agencije.

Email

Sve poruke vezane uz Registar Unije te njegovu sigurnost uvijek su digitalno potpisane.

Kliknite na znak potpisa u e-mail poruci i zatim:

1. kliknite na „Details“,
2. kliknite na „View information“,
3. kliknite na „Certification Path“ i uvjerite se da certifikat odgovara e-mail adresi pošiljatelja

Dodatne mjere

Ako je računalo koje koristite dio veće mreže (neke kompanije i sl.) njegova sigurnost spada u domenu IT administratora. Osim mjera koje smo prethodno naveli, ne preostaje još puno što možete učiniti kako biste bolje zaštili svoje računalo. Ipak, možete prosljediti ovu brošuru svojim IT administratorima da ju pročitaju i osigurati se da je s njihove strane vaša računalna mreža bude osigurana. Sljedeće dodatne mjere možete poduzeti ako radite na računalu koje nije dio ovakve mreže i koje vi sami administrirate:

- Razmislite o pristupu Registru korištenjem računala koje je namijenjeno samo za taj posao i nije povezano s ostalim računalima (npr. u nekoj mreži). Ovo uvelike smanjuje vjerojatnost da to računalo bude zaraženo virusom.
- Razmislite o instalacijama programa kao što su Trusteer Rapport² (besplatni software) kako biste nadopunili Vaš standardni antivirusni program. Ovakvi programi su specijalno dizajnirani da uoče viruse i ostale zlonamjerne programe kojima je cilj prikupljanje podatke za prijavu (korisničko ime i zaporku) ili preuzimanje kontrolu nad Vašim računalom.

Što znači 'jaka zaporka'?

Da biste se prijavili u Registar potrebna Vam je zaporka. U ovu svrhu Vam savjetujemo da ne koristite zaporka koje netko drugi može lako otkriti. Jaka zaporka za prijavu u Registar mora zadovoljiti sljedeće uvjete:

- mora biti minimalno duga osam znakova,
- ne smije biti postojeća riječ ili riječ koja se može lako pogoditi (kao što je npr. ime Vašeg ljubimca ili životnog partnera),
- mora sadržavati:
 - barem jedno veliko slovo
 - barem jedno malo slovo

² Više informacija na: <http://www.trusteer.com/Products/trusteer-rapport-pc-and-mac-security>

- barem jednu brojku
- barem jedan simbol
- nikada ne koristite istu zaporku za različite aplikacije.

Više savjeta o kreiranju jake zaporke možete naći na web stranici:
<http://www.microsoft.com/security/onlineprivacy/default.aspx>.

Korisnička podrška (helpdesk)

Ako primijetite bilo što sumnjivo, kontaktirajte korisničku podršku Agencije što je brže moguće, telefonski: **+385 1 5581 660** ili mailom na ghgregistry.helpdesk@haop.hr.

Izjava o odricanju od odgovornosti

Sadržaj ove brošure ne podliježe nikakvim pravima i Hrvatska agencija za okoliš i prirodu nije odgovorna niti za jednu aktivnost (legalnu ili ilegalu) na Vašem računu.